

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

Kod ucznia.....

Małopolski Konkurs Geograficzny
dla gimnazjalistów
Rok szkolny 2015/16
Etap wojewódzki – 4 marca 2016 r.

Suma punktów:

Miejsce na metryczkę:

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

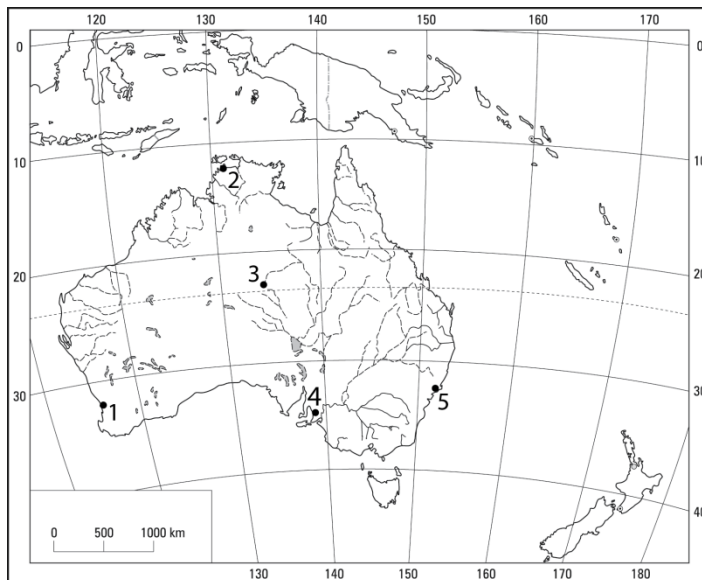
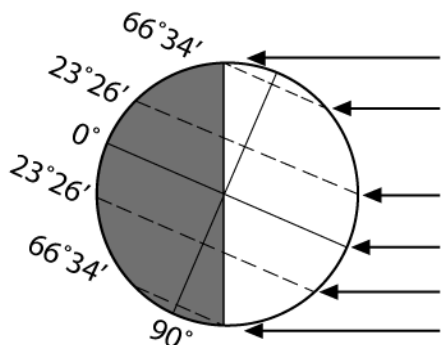
Drogi Gimnazjalisto!

1. Przed Tobą zestaw **32** zadań konkursowych zamieszczonych na 19 stronach arkusza konkursowego.
2. Na rozwiązanie zestawu masz **120** minut. Piętnaście minut przed upływem tego czasu zostaniesz o tym poinformowany przez Komisję Konkursową.
3. Za bezbłędne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać **90** punktów.
4. W zadaniach, w których masz wskazać prawidłową odpowiedź, **zaznacz kółkiem** literę odpowiadającą właściwej informacji.
5. Pracuj uważnie, używając długopisu. Odpowiedzi udzielane za pomocą ołówka nie będą oceniane. Możesz go używać jedynie w brudnopisie zamieszczonym na ostatniej stronie arkusza.
6. **Informacje zapisane przez Ciebie w brudnopisie nie podlegają ocenie.**
7. **Nie podpisuj** kartek imieniem ani nazwiskiem.
8. Pamiętaj, aby **nie używać** korektora. Jeżeli się pomylisz, **błędna odpowiedź przekreśl symbolem X.**
9. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
10. **Brak wyboru odpowiedzi lub zaznaczenie większej liczby odpowiedzi niż wskazano w poleceniu, będzie traktowane jako błędna odpowiedź.**
11. Staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
12. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym (w tym np. włączenie się dźwięku telefonu komórkowego) spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia i satysfakcji z uczestnictwa w konkursie.

Autorzy zadań i organizatorzy konkursu

Na rysunku przedstawiono oświetlenie Ziemi w pierwszym dniu jednej z astronomicznych pór roku, a na mapie konturowej zaznaczono wybrane punkty położone na obszarze Australii. Wykonaj zadania 1 – 3.

Zadanie 1. (0 – 1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Na rysunku przedstawiono oświetlenie Ziemi

- A. 21 marca.
- B. 22 czerwca.
- C. 23 września.
- D. 22 grudnia.

Zadanie 2. (0 –4)

Skreśl w podanych zdaniach zbędne wyrazy napisane pogrubioną czcionką, tak aby zdania zawierały prawdziwe informacje.

- A. W dniu, dla którego przedstawiono oświetlenie Ziemi, we wszystkich zaznaczonych na mapie Australii punktach noc jest **dłuższa / krótsza** niż dzień.
- B. W Australii od 22 grudnia dni stają się coraz **dłuższe/krótsze**.
- C. W ciągu roku najmniejsze różnice w długości trwania dnia i nocy występują w punkcie oznaczonym na mapie Australii numerem **4 / 2**.
- D. Każdego dnia w roku Słońce góruje po północnej stronie nieba w punktach oznaczonych na mapie Australii numerami **1, 4, 5 / 2, 3**.

Zadanie 3. (0 –1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania. Wybierz odpowiedź spośród podanych.

Spośród zaznaczonych na mapie punktów górowanie Słońca w zenicie można zaobserwować w punkcie

- A. 1 oraz 4. B. tylko 3. C. 2 oraz 3. D. w żadnym.

Zadanie 4. (0 –1)

Raba jest górską rzeką o długości 132 km. Jej źródło znajduje się na wysokości 780 m n.p.m. i uchodzi do Wisły na wysokości 150 m n.p.m. **Zaznacz poprawną odpowiedź, wybierając z podanych.**

Średni spadek Raby wynosi

- A. 4,8 ‰
B. 0,48 ‰
C. 48 ‰
D. 7,0 ‰

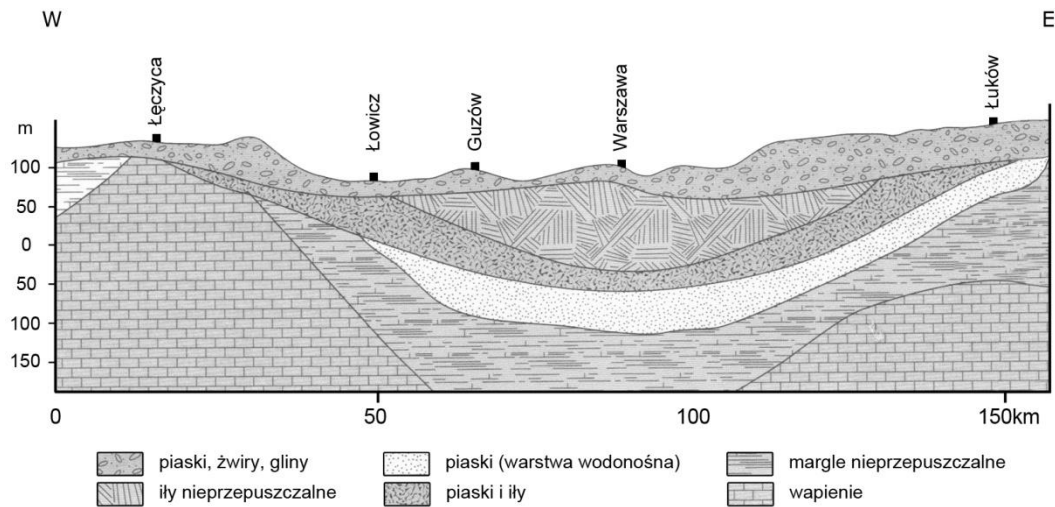
Zadanie 5. (0 – 1)

Na mapie w skali 1 : 20 000 000 jezioro Tanganika zajmuje obszar około 20 mm². **Zaznacz odpowiedź, która informuje, jaką powierzchnię ma to jezioro w terenie.**

- A. około 4 000 km²
B. około 6 000 km²
C. około 8 000 km²
D. około 800 km²

Zadanie 6. (0 – 4)

Na podstawie zamieszczonego profilu geologicznego okolic Warszawy oceń prawdziwość informacji podanej w każdym zdaniu. Zaznacz P, jeżeli zdanie zawiera prawdziwą informację lub F – jeżeli informacja jest fałszywa.

Zdania		Ocena	
A.	Najstarszymi skałami są margle.	P	F
B.	Warstwa wodonośna jest starsza od iłów nieprzepuszczalnych.	P	F
C.	Dolną granicę wód artezyjskich stanowią wapień.	P	F
D.	W Łukowie woda w studniach nie wypływa samoczynnie na powierzchnię terenu, lecz trzeba ją wypompowywać.	P	F

Zadanie 7. (0 – 3)

Na fotografii przedstawiono jedną z przyrodniczych atrakcji środkowej Australii – górę wyspą, która niekiedy określana jest jako „największy kamień świata”. Aborygeni górę tę uważają za swoje święte miejsce.

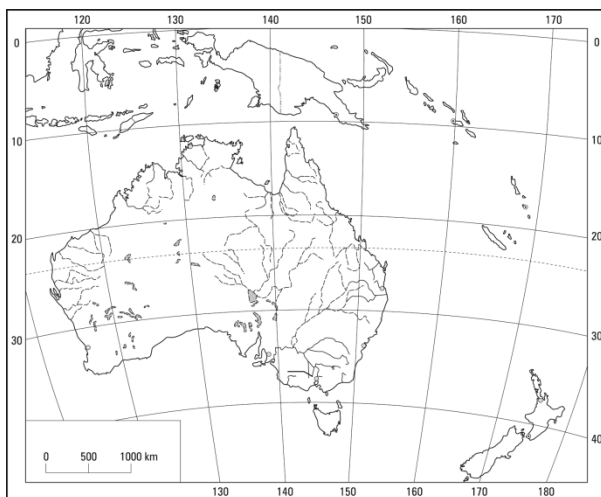
Skreśl w podanych zdaniach zbędne wyrazy napisane pogrubioną czcionką, tak aby zdania zawierały prawdziwe informacje.

- A. Przedstawiona na fotografii góra wyspowa zbudowana jest z **piaskowców / granitów**.
- B. Jej obwód wynosi około **9 km / 50 km**, a wysokość około 350 m.
- C. Aborygeni tę górę nazywają **Ayers Rock / Uluru**.

Zadanie 8. (0 – 4)

W tabeli podano opisy wybranych elementów linii brzegowej Australii. Uzupełnij tabelę, wpisując nazwę właściwego obiektu geograficznego

	Opis	Nazwa obiektu geograficznego
A.	Zatoka pomiędzy Półwyspem York a Ziemią Arnhema.	
B.	Cieśnina łącząca Morze Arafura z Morzem Koralowym.	
C.	Morze oblewające południowo-wschodnie wybrzeże Australii.	
D.	Cieśnina pomiędzy Australią a Tasmanią.	

Zadanie 9. (0 – 3)

W tabeli zamieszczono wybrane informacje dotyczące ludności Australii w 2013 roku. Wykonaj polecenia A – B.

A. Oblicz liczbę ludności Australii na koniec roku, biorąc pod uwagę przyrost rzeczywisty w omawianym roku. Uzupełnij tabelę.

Liczba ludności na początku roku	Współczynnik urodzeń w ‰	Współczynnik zgonów w ‰	Współczynnik salda migracji w ‰	Liczby ludności na koniec roku
22 911 000	13,2	6,3	10,5	

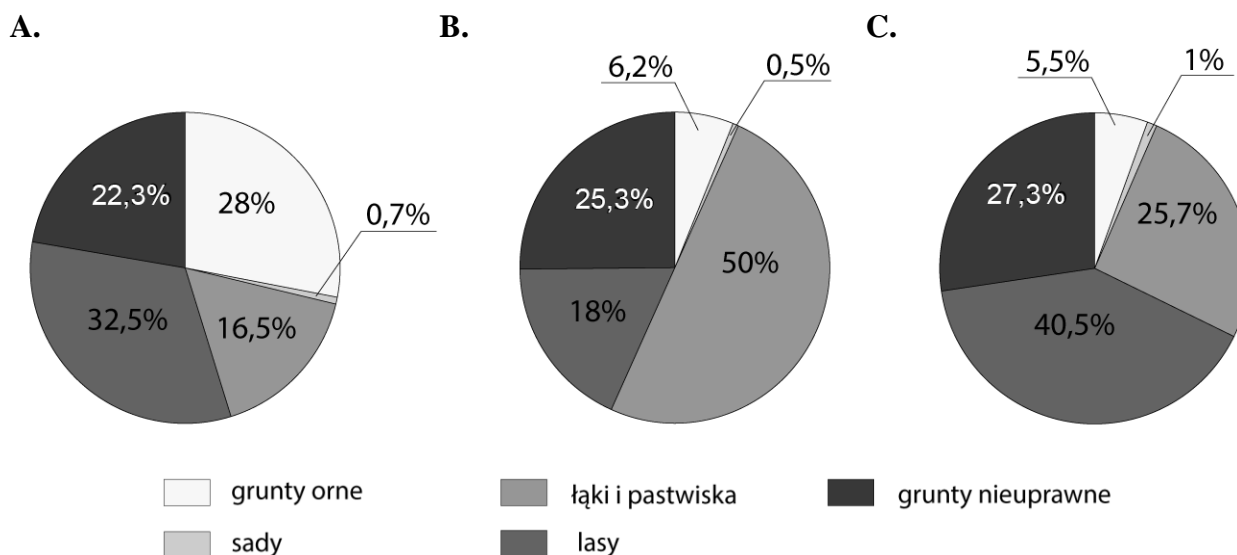
Źródło: Rocznik Statystyki Międzynarodowej GUS 2015

B. Oceń prawdziwość informacji podanej w każdym zdaniu. Zaznacz P, jeżeli zdanie zawiera prawdziwą informację lub F – jeżeli informacja jest fałszywa.

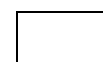
Zdania		Ocena	
A.	W Australii saldo migracji w 2013 roku było dodatnie.	P	F
B.	W Australii w 2013 roku przyrost naturalny był większy niż przyrost rzeczywisty.	P	F

Zadanie 10. (0 – 1)

Wykresy przedstawiają strukturę użytkowania ziemi w % powierzchni ogólnej trzech kontynentów. Zaznacz oznaczenie wykresu, który przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Australii.

Źródło: Świat w liczbach, WSiP 2012

Zadanie 11. (0 – 3)

Przyporządkuj wymienionym kierunkom działalności rolniczej w Australii obszary, na których warunki naturalne najbardziej sprzyjają danej działalności. **Zaznacz** poprawną odpowiedź. Dany obszar możesz wskazać tylko jeden raz.

- A. Australia Zachodnia - region w okolicy Perth
 B. Queensland - region wybrzeża Oceanu Spokojnego; na północ od zwrotnika
 C. Północna część Nowej Południowej Walii – na zachód od Wielkich Gór Wododziałowych

I	Chów owiec	A / B / C
II	Uprawa pszenicy	A / B / C
III	Uprawa trzciny cukrowej	A / B / C

Zadanie 12. (0 –4)

Oceń prawdziwość informacji podanej w każdym zdaniu. **Zaznacz** P, jeżeli zdanie zawiera prawdziwą informację lub F – jeżeli informacja jest fałszywa.

Zdania		Ocena	
A.	W rolnictwie australijskim największe znaczenie ma chów zwierząt.	P	F
B.	W Australii w zasięgu klimatu podzwrotnikowego uprawia się pszenicę i owoce cytrusowe	P	F
C.	W Australii największy zespół kopalni diamentów znajduje się w okolicy Perth	P	F
D.	W przemyśle Australii znaczącą rolę odgrywa górnictwo.	P	F

Zadanie 13. (0 –5)

Zaznacz pięć cech, które poprawnie charakteryzują rolnictwo australijskie.

- A. duży udział gruntów ornych w ogólnej powierzchni użytków rolnych;
 B. mały udział gruntów ornych w ogólnej powierzchni użytków rolnych;
 C. przewaga wielkoobszarowych gospodarstw rolnych;
 D. przewaga małoobszarowych gospodarstw rolnych;
 E. wysoka towarowość większości gospodarstw rolnych;
 F. niska towarowość większości gospodarstw rolnych;
 G. ekstensywny sposób gospodarowania;
 H. intensywny sposób gospodarowania;
 I. wysoki stopień mechanizacji;
 J. niski stopień mechanizacji.

Zadanie 14. (0 –2)

Prawie 90% światowego wydobycia opali pochodzi z Australii. Spośród wymienionych miast zaznacz dwa, które są ośrodkami ich wydobycia.

- A. Perth
- B. Coober Pedy
- C. Adelaide
- D. Andamooka

Zadanie 15. (0 –4)

Zaznacz poprawne uzupełnienie każdego zdania. Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. holenderscy	B. portugalscy	C. A. Tasman	D. J. Cook
E. 1909	F. 1929	G. Roald Amundsen	H. Robert Peary

A. Do zachodnich wybrzeży Australii jako pierwsi dotarli żeglarze **A / B**.

B. Południowo-wschodnią Australię odkrył **C / D** i nazwał Nową Południową Walią, którą włączył oficjalnie w skład Korony Brytyjskiej.

C. Biegun północny został zdobyty w **E / F** roku.

D. Jako pierwszy na biegun północny dotarł **G / H** wraz z czterema Eskimosami i jednym czarnoskórym uczestnikiem wyprawy.

Zadanie 16. (0 –1)

W 2007 roku dokonano symbolicznego zawłaszczenia bieguna północnego poprzez umieszczenie na dnie Oceanu Arktycznego kapsuły z flagą państwową. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Symbolicznego aktu zajęcia bieguna północnego dokonało państwo:

- A. Rosja.
- B. Stany Zjednoczone.
- C. Norwegia.
- D. Kanada.

Zadanie 17. (0 –4)

Oceń prawdziwość informacji podanej w każdym zdaniu. **Zaznacz P**, jeżeli zdanie zawiera prawdziwą informację lub **F** – jeżeli informacja jest fałszywa.

Zdania		Ocena	
A.	Wskutek ocieplenia Arktyki i topnienia lodów na tym obszarze pojawia się perspektywa utworzenia szlaku handlowego z wykorzystaniem północno-zachodniej i północno-wschodniej drogi morskiej z Oceanu Atlantyckiego na Ocean Spokojny.	P	F
B.	W Arktyce występują zasobne złoża ropy naftowej i gazu ziemnego.	P	F
C.	Obecnie każde państwo ma prawo do eksploatacji surowców mineralnych na obszarze Arktyki.	P	F
D.	Rosja swoje roszczenia do Arktyki i bieguna północnego uzasadnia tym, że podwodne góry położone na dnie Oceanu Arktycznego, nazywane Grzbietem Łomonosowa, są przedłużeniem należącego do niej szelfu kontynentalnego.	P	F

Zadanie 18. (0 – 4)

Skreśl w podanych zdaniach zbędne wyrazy napisane pogrubioną czcionką tak, aby zdania zawierały prawdziwe informacje.

- A. Polska Stacja Polarna na Spitsbergenie rozpoczęła swoją działalność w roku **1957 / 1934**.
- B. Polska Stacja Polarna na Spitsbergenie jako stacja całoroczna funkcjonuje nieprzerwanie od roku **1978 / 1988** do dziś.
- C. Polska Stacja Polarna na Spitsbergenie zlokalizowana jest na brzegu fiordu Hornsund nad **Zatoką Białego Niedźwiedzia / Zatoką Wielorybów**.
- D. Kierownikiem pierwszej wyprawy polarników, którzy rozpoczęli badania w Polskiej Stacji Polarnej na Spitsbergenie był **Henryk Arctowski / Stanisław Siedlecki**.

Zadanie 19. (0 – 1)

Zaznacz literę, którą oznaczono poprawne dokończenie zdania.

Obszary wód Bałtyku zaliczane do morza terytorialnego należącego do Polski to

- A. pas wód morskich o szerokości 12 mil morskich, licząc od linii brzegowej lub granic morskich wód wewnętrznych.
- B. pas wód morskich o szerokości 12 mil morskich, przyległych do wybrzeża od Zatoki Gdańskiej do Zatoki Pomorskiej.
- C. obszar wód morskich Zatoki Gdańskiej i Zatoki Pomorskiej.
- D. Część wód Zalewu Szczecińskiego, Zalewu Wiślanego i Zatoki Gdańskiej.

Korzystając z zamieszczonej mapy, na której zaznaczono wybrane rzeki Polski wykonaj zadania 20 – 22.

Legenda

rzeki	granica państwa
jeziora	dział wodny
kanały	dorzecze

Zadanie 20. (0 – 2)

Zaznacz na mapie dział wodny oraz dorzecze Noteci zgodnie z sygnaturami zamieszczonymi w legendzie mapy.

Zadanie 21. (0 – 1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania. wybierając odpowiedź spośród podanych.

Na mapie rzeki główne zaznaczono numerami

- A. 3, 4, 5 oraz 6 B. tylko 4 i 5 C. 1, 2, 4 oraz 5 D. 3, 4, 5, 6 oraz 8

Zadanie 22. (0 – 1)

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Na mapie numerami 3, 6, 7, 8 zaznaczono odpowiednio

- A. Bzurę, Wartę, Pilicę, Nidę
- B. Nysę Łużycką, Nysę Kłodzką, Nidę, Wartę
- C. Pilicę, Biebrzę, Narew, Nidę
- D. Wartę, Bug, Pilicę, San.

Zadanie 23. (0 – 1)

Korzystając z zamieszczonej mapy, **zaznacz** prawidłową odpowiedź.

Konsekwencją rozciągłości południkowej Polski jest

- I. Zimą w Krakowie Słońce góruje wyżej nad horyzontem niż w Szczecinie.
- II. W Krakowie każdego dnia w roku Słońce góruje wcześniej niż w Zielonej Górze.
- III. Polska leży w dwóch strefach czasowych.
- IV. Latem w Gdańsku dzień jest dłuższy niż w Krakowie.

- A. II i III
- B. tylko I
- C. I i IV
- D. tylko II

Zadanie 24. (0 – 2)

Przyporządkuj wymienionym opisom typów pogody w Polsce odpowiednie masy powietrza, które je kształtują. Zaznacz poprawną odpowiedź.

A. polarno-morska

B. polarno-kontynentalna

C. arktyczna

D. zwrotnikowo-kontynentalna

E. zwrotnikowo-morska

I	latem – ochłodzenie, wzrost wilgotności, zachmurzenie z możliwością opadów zimą – ocieplenie, odwilż, mgły, opady	A / B / C / D / E
II	latem – upalnie i brak opadów zimą – mroźno, słonecznie i brak opadów	A / B / C / D / E

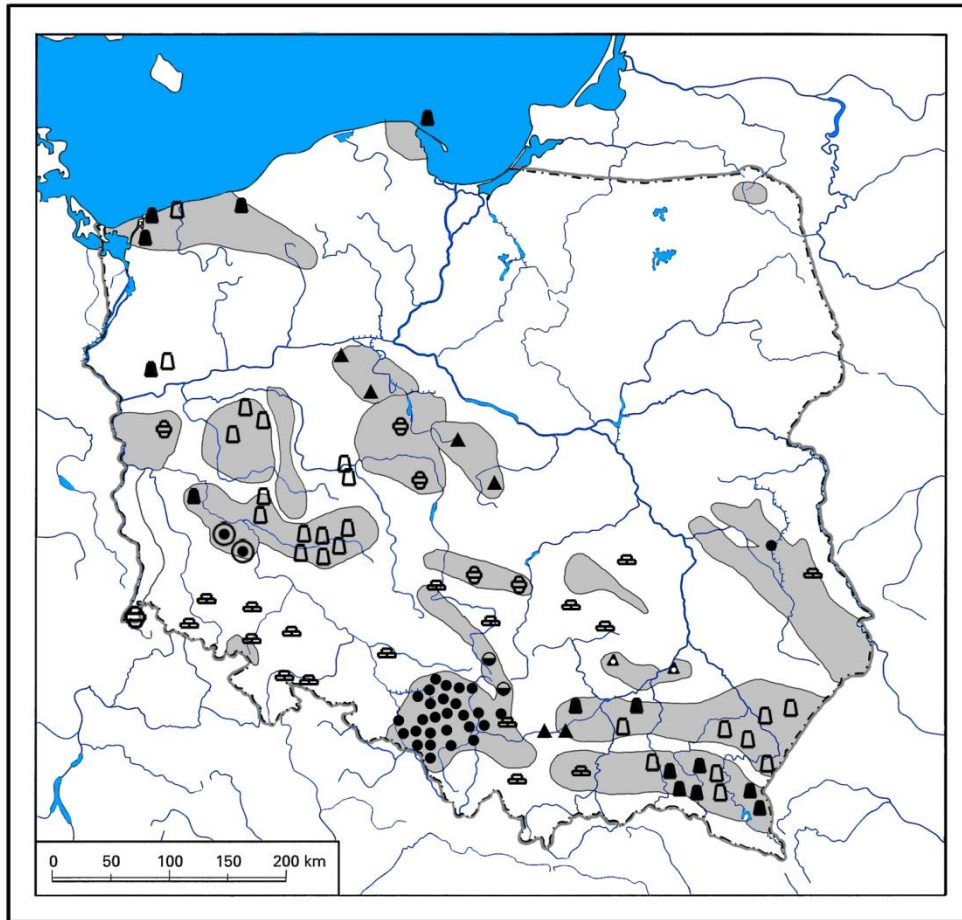
Zadanie 25. (0 –4)

Oceń prawdziwość informacji podanej w każdym zdaniu. Zaznacz P, jeżeli zdanie zawiera prawdziwą informację lub F – jeżeli informacja jest fałszywa.

Zdania		Ocena	
A.	Ze wszystkich mas powietrza, które kształtują pogodę w Polsce, najrzadziej pojawia się powietrze zwrotnikowe.	P	F
B.	Zimą na wybrzeżu Bałtyku jest cieplej niż we wschodniej części Polski.	P	F
C.	Największa roczna amplituda temperatury powietrza występuje na zachodzie naszego kraju.	P	F
D.	Klimatolodzy wyróżniają w Polsce tylko cztery termiczne pory roku.	P	F

Zadanie 26. (0 – 4)

Uzupełnij legendę mapy, wpisując nazwy surowców mineralnych zgodnie z ich występowaniem w Polsce.

Legenda

▲	△
⊖	⊙

Na podstawie: Geografia 2, Zestaw map konturowych, Wydawnictwo Ortus , 2009

Zadanie 27. (0 – 1)

Polska jako kraj członkowski Unii Europejskiej jest zobowiązana do realizacji wspólnych postanowień m.in. w zakresie rozwoju energetyki. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W Polsce, zgodnie z polityką UE, do 2020 roku produkcja energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii musi wynosić

- A. 12 % wytwarzanej energii.
- B. 20 % wytwarzanej energii.
- C. 15% wytwarzanej energii.
- D. 8 % wytwarzanej energii.

Zadanie 28. (0 – 1)

W 2005 roku w Polsce uchwalono ustawę o *Mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym*. Według tej ustawy uznaje się dziewięć mniejszości narodowych i cztery mniejszości etniczne.

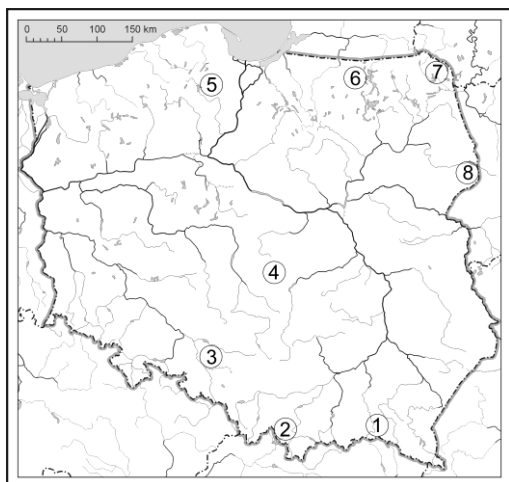
Zaznacz zestaw, w którym zgodnie z tą ustawą wymieniono tylko mniejszości narodowe.

- A. żydowska, tatarska, czeska
- B. ormiańska, rosyjska, łemkowska
- C. białoruska, litewska, niemiecka
- D. romska, słowacka, ukraińska

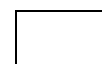
Zadanie 29. (0 – 4)

Na mapie numerami 1–8 przedstawiono rozmieszczenie wybranych mniejszości narodowych i grup etnicznych w Polsce. Uzupełnij tabelę, wpisując nazwę mniejszości narodowej oraz właściwy numer z mapy obok odpowiedniej charakterystyki.

Mniejszości narodowe i grupy etniczne do wyboru: Czesi, Słowacy, Kaszubi, Białorusini, Łemkowie, Litwini, Niemcy, Ukraińcy

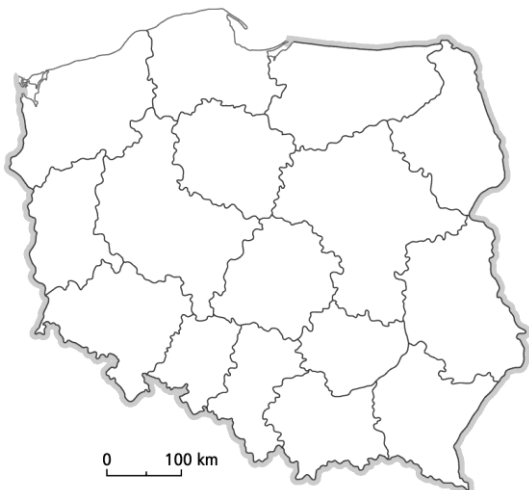

	Wybrane informacje	Mniejszość narodowa	Numer na mapie
A.	Najliczniejsza mniejszość narodowa w Polsce.		
B.	Mniejszość narodowa zamieszkująca głównie Spisz i Orawę.		
C.	Mniejszość narodowa zamieszkująca południowo-wschodnią część województwa podlaskiego. Około 20% ludności województwa podlaskiego deklaruje tę narodowość.		
D.	Najliczniejsze skupisko osób należących do tej mniejszości narodowej znajduje się na terenie województwa podlaskiego, w powiecie sejneńskim.		

Zadanie 30. (0 – 2)

Zaznacz poprawne dokończenie każdego zdania. Wskaż w drugiej kolumnie tabeli odpowiedź A lub B.

I	Duże skupiska mniejszości ukraińskiej występują w województwie	A. warmińsko-mazurskim. B. lubelskim.
II	Mniejszość niemiecka zamieszkuje głównie województwo	A. opolskie. B. wielkopolskie.

Zadanie 31. (0 –4)

Oceń prawdziwość informacji podanej w każdym zdaniu. **Zaznacz** P, jeżeli zdanie zawiera prawdziwą informację lub F – jeżeli informacja jest fałszywa.

Zdania		Ocena	
A.	Krajobraz młodoglacjalny występuje na pojezierzach i pobrzeżach Polski.	P	F
B.	Największe obszary równin sandrowych występują na Pojezierzu Wielkopolskim.	P	F
C.	Na Polesiu Lubelskim występują jeziora polodowcowe.	P	F
D.	W Niece Nidziańskiej występują jaskinie krasowe wytworzone w gipsach.	P	F

Zadanie 32. (0 – 12)

Na fotografiach oznaczonych numerami 1–4 przedstawiono rzeźbę terenu charakterystyczną dla różnych krain geograficznych Polski. Uzupełnij tekst pod każdą fotografią. Formę terenu oraz proces geologiczny wybierz spośród niżej podanych.

Formy terenu do wyboru: dolina V-kształtna, turnia, ostańce, stoliwo, góra zrębowa, grań, klif, wąwóz lessowy, mierzeja

Procesy geologiczne do wyboru: akumulacyjna działalność lądolodu, erozyjna działalność lodowca górskiego, erozja płynących wód okresowych, abrazja, akumulacja morza, wietrzenie fizyczne (mrozowe), erozja rzeki, wietrzenie chemiczne (procesy krasowe), osuwanie

Nr 1

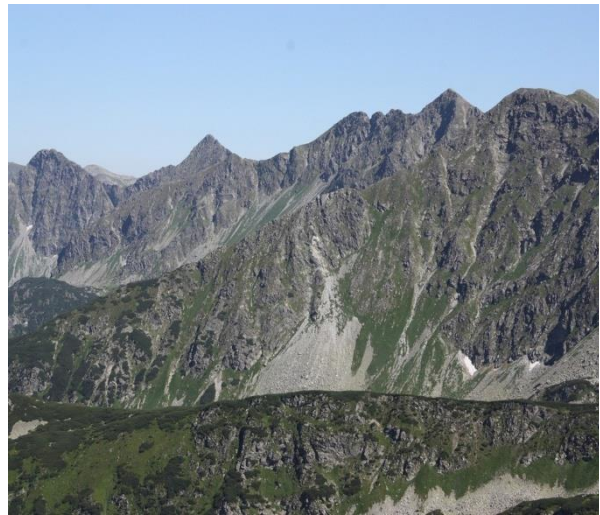
Zródło: Internet

Forma terenu

Proces geologiczny

Kraina geograficzna

Nr 2

Zródło: Internet

Forma terenu

Proces geologiczny

Kraina geograficzna

Nr 3

Źródło: Internet

Forma terenu

Proces geologiczny

Kraina geograficzna

Nr 4

Źródło: Internet

Forma terenu

Proces geologiczny

Kraina geograficzna

BRUDNOPIS